

KANCELARIA SENATU

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, dnia 13 czerwca 2018 r.

Opinia do ustawy
o wypowiedzeniu Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej
a Rządem Republiki Finlandii o popieraniu i ochronie inwestycji,
sporządzonej w Helsinkach dnia 25 listopada 1996 r.

(druk nr 851)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa ma na celu wyrażenie zgody na wypowiedzenie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Finlandii o popieraniu i ochronie inwestycji, sporządzonej w Helsinkach dnia 25 listopada 1996 r. – zwanej dalej „Umową”.

Postanowienia Umowy dotyczą zapewnienia inwestorowi z państwa – strony Umowy na terytorium państwa – drugiej strony Umowy pełnej ochrony oraz zapewnienia możliwości dochodzenia roszczeń przed międzynarodowym trybunałem inwestycyjnym (arbitrażowym).

Umowy o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji były zawierane przez Polskę z większością państw członkowskich Unii Europejskiej – tzw. „umowy BIT”.

Obecnie umowy BIT są kwestionowane przez Komisję Europejską oraz Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej z uwagi na ich niezgodność z prawem Unii Europejskiej.

W wyroku z dnia 6 marca 2018 r. w sprawie C-284/16 (*Achmea BV*) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że art. 267 i art. 344 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie postanowieniu umowy międzynarodowej zawartej między państwami członkowskimi, tego rodzaju jak art. 8 umowy o wspieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji pomiędzy Królestwem Niderlandów a Czeską i Słowacką Republiką Federacyjną, wedle którego inwestor z jednego z tych państw członkowskich może, w przypadku sporu dotyczącego

inwestycji w drugim państwie członkowskim, wszcząć postępowanie przeciwko temu drugiemu państwu członkowskiemu przed sądem polubownym, którego kompetencję państwo to zobowiązało się uznać. Tym samym Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, że państwa członkowskie zawierając umowy BIT ustanowiły mechanizm rozwiązywania sporów z inwestorami, przez który spory mogące dotyczyć wykładni lub stosowania prawa UE nie będą rozstrzygane w sposób zapewniający pełną skuteczność tego prawa, co narusza autonomię prawa Unii Europejskiej.

Umowa, zgodnie z jej art. 11 ust. 2 może być wypowiedziana w każdym czasie przez każdą z umawiających się stron z zachowaniem dwunastomiesięcznego wypowiedzenia po upływie początkowego okresu dwudziestu lat, który upłynął w dniu 13 marca 2018 r. Zgodnie z art. 11 ust. 3 inwestycje dokonane przed wejściem w życie wypowiedzenia Umowy są chronione na mocy Umowy przez dwadzieścia lat od czasu wygaśnięcia Umowy.

Umowa dotyczy spraw określonych w art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (wolności, praw i obowiązków obywatelskich oraz spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja wymaga ustawy), co uzasadnia tryb wypowiedzenia Umowy – wypowiedzenie za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 63. posiedzeniu w dniu 7 czerwca 2018 r. w oparciu o przedłożenie rządowe (druk sejmowy nr 2350). Projekt stanowił przedmiot prac sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych. Komisja nie wprowadziła poprawek do projektu. Sejm uchwalił ustawę w brzmieniu przedłożenia.

III. Uwagi szczególne

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Szymon Giderewicz

Główny legislator